

[Time: 3 Hours]

[Total Marks: 100]

NB:

1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.
3. Use of simple calculator is allowed.
4. Draw neat diagrams wherever necessary.

- Q.1 a. Explain the following concepts (Any FIVE) 10
i. Gross Domestic Product	ii. Prosperity
iii. Aggregate Demand Function	iv. Marginal Efficiency of Capital
v. IS curve	vi. Phillips Curve
vii. Income Velocity	viii. Inflation targeting
- b. Choose the right answer from the given options and rewrite the statements 10
i. ----- is a leakage from circular flow of aggregate income and expenditure.	a. Exports	b. Tax	d. Public expenditure
ii. Green Gross Domestic product is an index of:	a. Loss of biodiversity	b. Cost of climate change	d. all the above
iii. Says' Law of market states that:	a. Demand creates its own supply	b. Supply creates its own demand	d. Supply is greater than demand
iv. When Income equals consumption, savings will be -----	a. Positive	b. Negative	d. Infinity
v. After reaching full employment, the aggregate supply curve becomes-----	a. Horizontal Straight Line	b. Vertical straight line	d. Downward sloping
vi. The LM curve indicates ----- equilibrium	a. Money market	c. Goods market	d. Labour market
vii. Supply side economics aims at increasing government revenue by-----.	a. Reducing taxes	b. Increasing taxes	d. Increasing prices.
viii. During inflation, _____ gain	a. Debtors	b. Creditors	d. Poor
ix. Cost push inflation is also known as _____ .	a. Wage push inflation	b. Spiral inflation	d. All the above
x. During inflation, RBI _____ Bank Rate and Cash Reserve Ratio.	a. Increases	b. Reduces	d. None of the Above
	c. Does not change		

[TURN OVER

Q.2. Answer any two of the following:

20

- Explain with the help of flowchart, the circular flow of aggregate income and expenditure in a closed economy.
- Define trade cycles and explain its phases with a help of a diagram.
- Examine the features and criticisms of SAYS law of market.

Q.3. Answer any two of the following:

20

- 'The Starting point of Keynes' theory of employment is the Principle of Effective Demand' – Explain.
- Define consumption function and explain the subjective and objective factors affecting consumption.
- Given investment to be Rs. 100 crores and MPC 0.5, explain the working of investment multiplier.

Q.4. Answer any two of the following:

20

- How do you derive LM curve? Explain the impact of shift in LM curve.
- Write a note on Stagflation.
- Explain the basic prepositions of supply side economics.

Q.5. Answer any two of the following:

20

- Explain the determinants of money supply.
- Describe Fisher's equation of exchange.
- Explain with the help of suitable diagram the demand pull and cost push inflation.

(३ तास)

गुण : १००

(मराठी रुपांतर)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 (३) साधे गणकयंत्र वापरण्यास अनुमती आहे.
 (४) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

१. (अ) खालील संज्ञा स्पष्ट करा : (कोणतेही पाच)

- (१) स्थूल राष्ट्रीय उत्पादन
 (२) तेजी
 (३) एकूण मागणी फलन
 (४) भांडवलाची सिमांत कार्यक्षमता
 (५) IS वक्र
 (६) फिलिप्स वक्र
 (७) पैशाचा उत्पन्न भ्रमणवेग
 (८) चलनवाढीचे लक्ष्य

१०

(ब) खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

१०

(१) _____ हे एकूण उत्पन्न आणि खर्चाच्या चक्राकार प्रवाहातील गळती आहे.

- (अ) निर्यात (ब) कर
 (क) गुंतवणूक (ड) सार्वजनिक खर्च

(२) हरित स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनाचा _____ हा निर्देशांक आहे.

- (अ) जैवविविधतेचा नाश
 (ब) वातावरण बदलाचा खर्च
 (क) आर्थिक क्रियांचा पर्यावरणात्मक खर्च
 (ड) वरीलपैकी सर्व

(३) 'से' चा बाजाराचा नियम असे दर्शवितो कि _____

- (अ) मागणी स्वतःचा पुरवठा निर्माण करते.
 (ब) पुरवठा स्वतःची मागणी निर्माण करतो.
 (क) मागणी ही पुरवठ्यापेक्षा अधिक असते.
 (ड) पुरवठा हा मागणीपेक्षा अधिक असतो.

[TURN OVER

- (४) जेव्हा उत्पन्न आणि उपभोग समान असतात तेव्हा बचत _____ असेल.
 (अ) धनात्मक (ब) नकारात्मक
 (क) शून्य (ड) अनंत
- (५) पूर्ण रोजगार पातळीपर्यंत पोहचल्यानंतर एकूण पुरवठा वक्र _____ असतो.
 (अ) क्षितीजसमान सरळरेष (ब) उभी सरळ रेष
 (क) वर सरकणारा (ड) खाली सरकणारा
- (६) LM वक्र _____ संतुलन सूचित करतो
 (अ) नाणे बाजार (ब) वस्तू बाजार
 (क) विदेशी बाजार (ड) श्रम बाजार
- (७) पुरवठा बाजू अर्थशास्त्राचे उद्दिष्ट म्हणजे _____ सरकारी महसूल वाढविणे.
 (अ) कर घटवून (ब) कर वाढवून
 (क) किंमती घटवून (ड) किंमती वाढवून
- (८) चलन वाढीच्या काळात _____ लाभ होतो.
 (अ) कर्जदार (ब) धनको
 (क) स्थिर उत्पन्न असणाऱ्यांना (ड) गरीब
- (९) खर्च जन्य चलनवाढीला _____ असेही म्हणतात.
 (अ) वेतनजन्य चलनवाढ (ब) आवर्त चलनवाढ
 (क) पुरवठा बाजू चलनवाढ (ड) वरीलपैकी सर्व
- (१०) चलनवाढीच्या काळात रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया बँक दर आणि रोख साठ्याचे प्रमाण _____
 (अ) वाढविते (ब) कमी करते
 (क) बदलत नाही (ड) यापैकी नाही

२. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.

- (अ) बंदिस्त अर्थव्यवस्थेतील एकूण उत्पन्न आणि खर्चाचा चक्राकार प्रवाह प्रवाहतक्याच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.
 (ब) व्यापारचक्र म्हणजे काय ? आकृतीच्या सहाय्याने व्यापारचक्राचे टप्पे स्पष्ट करा.
 (क) 'से' च्या बाजार नियमाचे वैशिष्ट्ये आणि टिकांचे परिक्षण करा.

२०

[TURN OVER

३. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २०
- (अ) प्रभावी मागणीचे तत्व हा 'केन्सच्या रोजगार सिध्दांताचा प्रारंभिक बिंदू आहे' स्पष्ट करा.
- (ब) उपभोग फलन स्पष्ट करून उपभोग फलनावर परिणाम करणारे वस्तुनिष्ठ आणि व्यक्तिनिष्ठ घटक स्पष्ट करा.
- (क) रु.१०० करोड गुंतवणूक आणि उपभोगाची सिमांत प्रवृत्ती ०.५ दिलेली असताना गुंतवणूक गुणकाची कार्यप्रणाली स्पष्ट करा.
४. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २०
- (अ) LM वक्र कसा काढला जातो ? व्याजदराचा LM वक्राच्या स्थलांतरावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- (ब) मुद्रास्फितीजन्य मंदी (Stagflation) यावर टिप लिहा.
- (क) पुरवठा बाजू अर्थशास्त्राचे पायाभूत विषय स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २०
- (अ) पैशाच्या पुरवठ्याचे निर्धारक स्पष्ट करा.
- (ब) फिशरचे विनिमय समीकरण स्पष्ट करा.
- (क) सुबक आकृत्यांच्या सहाय्याने मागणीजन्य आणि खर्चजन्य चलनवाद स्पष्ट करा.

ह-----